

Onlinerejse til Vojvodina – onsdag den 16. november 2022

PROGRAM

Fra kl. 10.00 til 11.00 er linket åbent til at prøve at komme på Zoom-programmet, hvis man ikke har prøvet det før. Hvis det driller, kan du ringe på tlf. 70 26 36 66 og få hjælp fra os.

Fra kl. 13.30 er samme link åbent til, at man kan koble sig på rejsen til løs samtale.

14.00 Velkomst (inkl. teknisk velkomst) ved DEO's stifter **Finn Ellegaard**.

14.10 Introvideo om Vojvodina, dets befolkning, byer og smukke natur med introduktion fra rejsens vært **Zlatko Jovanovic**.

14.25 Zlatko fortæller om Vojvodinas historie, samfund og politik.

14.55 *Pause*

15.00 Vi møder **Andrea Francisti**, som er specialestuderende på Aarhus Universitet. Andrea har rødder i Vojvodina (og Bosnien), og hun vil tage os til byen **Senta** i det nordlige Vojvodina, hvor hendes far kommer fra. Ud fra et autoetnografisk perspektiv – dvs. ud fra sin personlige historie og egne oplevelser – vil Andrea fortælle om Sentas og Vojvodinas multietniske karakter.

15.30 Vi møder (i både et tekstet videointerview og live) **forskeren Vassilis Petsinis**. Sidste år udkom Vassilis med bogen *National Identity in Serbia - The Vojvodina and a Multi-Ethnic Community in the Balkans*, der, som dens titel antyder, handler om det multietniske Vojvodina. Vassilis vil fortælle om forholdet mellem de forskellige etniske grupper i Vojvodina samt om det særlige regionalbaserede Vojvodina-tilhørsforhold, der går på tværs af etniske forskelle.

16.00 *Pause med mulighed for at gense introvideoen*

16.15 Vi møder (i både et tekstet videointerview og live fra Vojvodina) to aktivister fra foreningen **Ekoslavija**: Boris Telečki og Daniel Tikvicki. *Ekoslavija* arbejder for både social og kulturel inklusion på lokalt niveau i Vojvodinas næststørste by **Subotica**. Siden 2020 har de organiseret en musikfestival, som de kalder for Festival for økologi og antifascisme. Vi vil høre om både festivalen og om den mellemetniske integration i byen, der er den mest etnisk blandede i Vojvodina.

16.45 **Zlatko opsummerer** og besvarer de sidste spørgsmål fra deltagerne.

16.55 Afslutning ved Finn Ellegaard.

Byen Senta i det nordlige Vojvodina

Jeres rejseleder er **Zlatko Jovanovic** som er ph.d. i jugoslavisk historie og gennem en årrække har undervist, forsket, skrevet og holdt foredrag om Balkan.

DEO skaber EU-debat

info@deo.dk ■ tlf. 70 26 36 66 ■ www.deo.dk

Byen Subotica i Vojvodina-provinsen i det nordlige Serbien

VOJVODINA – en selvstyrende multi-etnisk provins i det nordlige Serbien

GEOGRAFI

Vojvodina udgør Serbiens nordligste fjerdedel og kendetegnes af et primært fladt landskab. Der er kun tre bjerge i Vojvodina, alle sammen i den sydlige del af provinsen:

Vršачke planine i den syd-østlige del af provinsen, ved grænsen til Rumænien (hvor det højeste punkt er 641 meter over havet).

Fruška Gora i det sydvestlige Vojvodina, umiddelbart syd for Donau og Vojvodinas hovedstad Novi Sad og med højeste punkt på 539 meter over havet.

Zagajička brda, som ligger ikke langt fra *Vršачke planine*, umiddelbart nord for Donau og hvor højeste punkt er 256 meter over havet.

Et fjerde punkt der overstiger 100 meters højde er *Titelski Breg* (Titel Bakke - med højde på 128 meter over havet), midt i den sydlige del af Vojvodina.

Vojvodinas tre længste floder er Donau, Tisza og Sava

Godt 350 km af Donaus samlede længde på 2.850 km er i Vojvodina. Heraf udgør godt en tredje del (136 km) Vojvodinas (og Serbiens) grænse mod Kroatien.

Tisza udspringer i det sydvestlige Ukraine, ikke langt fra grænsen til Ungarn, som den hovedsageligt løber igennem. Tisza er 966 km lang, heraf er de 164 km i Vojvodina.

Sava er 945 km lang, hvoraf godt 100 km er i Vojvodina, primært som grænsen mellem Vojvodina og resten af Serbien.

Det største vandsystem i Vojvodina er dog Kanalsystemet Donau-Tisa-Donau, som har en længde på 960 km, og som spiller en vigtig rolle i Vojvodinas landbrug og transport.

Vojvodina udgøres af tre historiske regioner:

Banat, Bačka og Srem. Alle tre regioner strækker sig over et større område end Vojvodina.

Banat er delt mellem Rumænien og Vojvodina, med et lille stykke i Ungarn. Den afgrænses af floderne Donau mod syd, Tisza mod vest og Mures mod nord.

Bačka ligger vest for Banat, den største del i Vojvodina og en lille del i Ungarn. Donau og Tisza danner også Bačkas grænser. Donau mod vest og syd og Tisza mod øst og nordøst. Donau-Tisa-Donau Kanalsystemet løber kryds og tværs igennem Vojvodinas dele af Banat og Bačka.

Område	Areal i km ²	Befolkning	Byer
Srem	3.487	312.278	Novi Sad-del, Sremska, Mitrovica
Bačka	8.227	990.364	Novi Sad-del, Subotica, Sombor
Banat	9.874	629.167	Pančevo, Zrenjanin, Kikinda, Vršac
Vojvodina	21.614	1.931.809	

Det tredje historiske område, Srem, rækker ud til Kroatien mod vest og det centrale Serbien mod øst. Mod nord er Srem afgrænset af Donau og mod syd af Sava-floden. Et lille stykke (på ca. 100 kvadratkilometer) af Vojvodina ligger faktisk syd for Sava - i det historiske område Mačva. Dette stykke regnes dog administrativt som en del af Srem.

HISTORIE

Vojvodina betyder voivodskab eller hertugdømme på serbisk. Det har sin oprindelse i det "Serbiske voivodskab", der eksisterede kortvarigt under 1848-revolutionen i den ungarske del af det Habsburgske rige.

Frem til 1. Verdenskrig er Banat, Bačka og Srem en del af Østrig-Ungarn. Ved afslutningen af krigen - og i forbindelse med dobbeltmonarkiets sammenbrud - i oktober 1918 erklærer Srem sig for en del af den nyetablerede Staten af slovenere, kroater og serbere. Kort efter udråbes Republikken Banat, som dækker hele Banat-området (i det nuværende Rumænien, Vojvodina og Ungarn). I slutningen af november 1918 går de serbiske tropper ind i det nuværende Vojvodina og indtager hovedstaden Novi Sad. En multi-etnisk Folkeforsamling af Vojvodinas dele af Banat og Bačka samt Baranja (ligger i dag i Kroatien) erklærer den 25. november 1918 forening af Vojvodina (dvs. Banat, Bačka og Baranja) med Serbien. Få dage senere (den 1. december 1918) dannes den første jugoslaviske stat, Kongedømmet af Serbere, Kroater og Slovenere.

De næste fire år er Banat, Bačka og Baranja en provins i det nye kongedømme. Srem er derimod en del af en anden provins, nemlig Kroatien og Slavonien. Efter 1922 mister Banat, Bačka og Baranja deres provinsstatus, og kommer under mere direkte styre fra Beograd. Under 2. Verdenskrig besættes Banat af Tyskland (og dets rumænske støtte regering) og Bačka og Baranja annekteres af Ungarn. Srem er en del af den fascistiske Uafhængige Stat Kroatien. Hele Vojvodina befries i 1944 af de jugoslaviske partisaner med hjælp fra den røde hær.

I 1945 sammenlægges Bačka, Banat og Srem i en ny Selvstyrende Provins Vojvodina, som hører under Folkerepublikken Serbien, som igen er en del af Føderale Folkerepublik Jugoslavien. Baranja bliver derimod en del af Folkerepublikken Kroatien, som også er en del af Folkerepublik Jugoslavien.

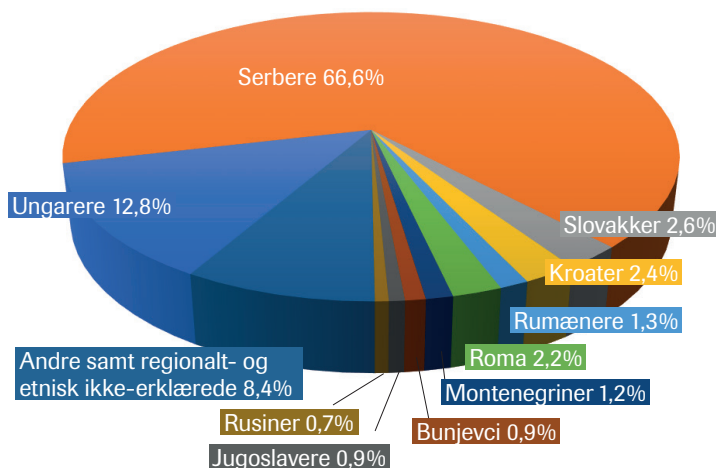
Der er dog tale om meget lidt selvstyre - det eksisterer mere på papir end i virkeligheden.

Det er først i midten af 1960'erne, at Vojvodina (og Kosovo) får reelt selvstyre. Denne udvides yderligere i 1974, hvor Jugoslavien (som nu hedder Den Socialistiske Føderale Republik Jugoslavien) får en ny forfatning, ifølge hvilke Vojvodina og Kosovo bliver de facto ligestillet med Jugoslaviens seks delstatsrepublikker, således at Vojvodina og Kosovo nu får samme status som det centrale Serbien. Med genkomst af den serbiske nationalisme i midten og slutningen af 1980'erne, ophæver Slobodan Milošević Kosovos og Vojvodinas selvstyre i 1990 - og begge provinser indlemmes på ny i Serbien. Efter krigen i Kosovo i 1998-1999 og dets selvstændighedserklæring i 2008, får Vojvodina igen officielt selvstyre i 2010. Der er dog ikke tale om et lige så udstrakt selvstyre som i Jugoslaviens tid fra 1968/74-1990.

VOJVODINAS BEFOLKNING

Etnisk, sproglig og religiøs sammensætning.

De ti største etniske grupper:

Der er 25 anerkendte etniske grupper i Vojvodina - udover de 10, der er anført i grafen er også makedonere, ukrainere, etniske muslimer, tyskere, albanere, slovenere, bulgarere, gorani, russere, bosniakker, vlakker, tjekker, jøder, šokci og polakker anerkendt som Vojvodinas etniske grupper.

SPROG

Der tales mange forskellige sprog i Vojvodina. Seks af disse er officielle sprog i Vojvodina: serbisk, ungarsk, slovakisk, rumænsk, kroatisk og rusinsk. Syv sprog bruges officielt i lokale kommuneråd: serbisk i samtlige 45 kommuner, ungarsk i 29 kommuner, slovakisk i 12, rumænsk i 9, rusinsk i 6 samt kroatisk og tjekkisk i en kommune hver (tjekkisk er dog i modsætning til kroatisk ikke et officielt sprog på provins-niveau).

Tavler på fire forskellige sprog på borgmesterkontoret i hovedstaden Novi Sad.

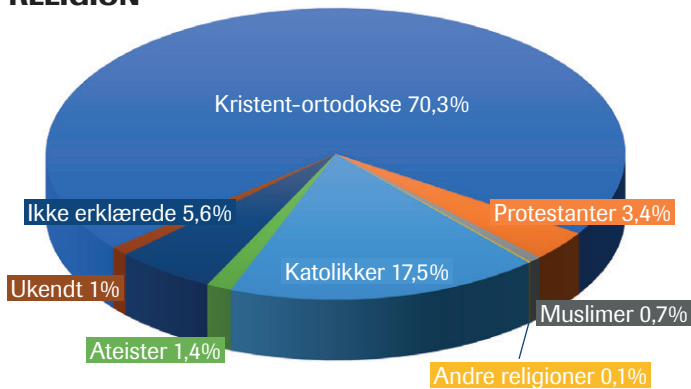
Vojvodinas gren af det serbiske public service-tv sender dagligt på 10 forskellige sprog. Udover de 6 officielle sprog, kan man også se tv på romani, ukrainsk, makedonsk samt på bunjevac-dialekten af de serbokroatiske sprog.

Der udgives landsdækkende aviser på alle 6 officielle sprog. To aviser - en på serbisk og en på ungarsk udkommer dagligt, mens aviser på andre 4 officielle sprog udkommer en eller to gange ugentligt.

Af de seks officielle sprog skrives to med kyrilliske bogstaver (serbisk og rusinsk) og fire med latinske (ungarsk, slovakisk, rumænsk og kroatisk).

De forskellige sprog tilhører forskellige sproggrupper: den syd-slaviske (bl.a. serbisk, kroatisk, bunjevac, makedonsk, slovensk, bulgarsk, šokački), den vestslaviske (slovakisk, tjekkisk, polsk) den østslaviske (rusinsk, ukrainsk, russisk), den finsk-ugriske (ungarsk), den germanske (tysk), den romanske (rumænsk, vlakkisk) samt albansk og romani, som er indoeuropæiske sprog, der ikke er beslægtet med andre indoeuropæiske sprog.

RELIGION

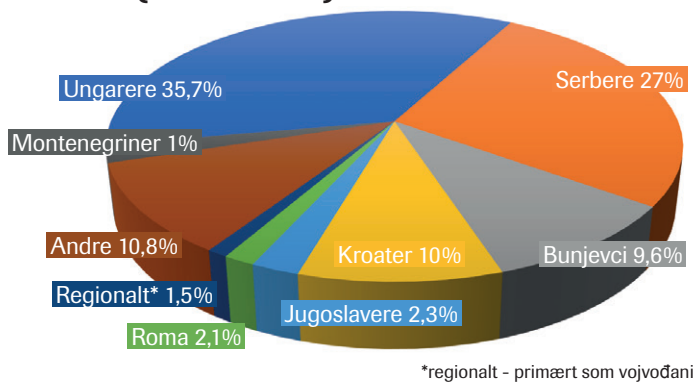
BYERNE OG KOMMUNERNE

Der er i alt 45 kommuner i Vojvodina. Otte af dem har status som bykommuner. Disse er (indbyggertal i parentes):

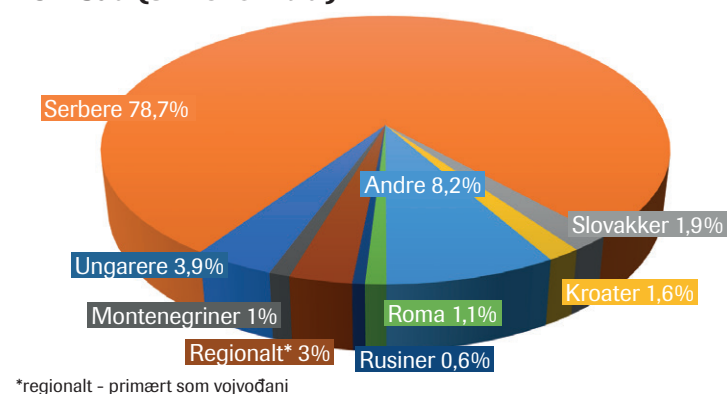
Novi Sad (341.625)	Sombor (85.903)
Subotica (141.554)	Sremska Mitrovica (79.940)
Pančevo (123.414)	Kikinda (59.453)
Zrenjanin (123.362)	Vršac (52.026)

Novi Sad ligger i både Bačka og Srem, Subotica og Sombor ligger i hhv. Nord- og Vestbačka, Zrenjanin, Pančevo, Kikinda og Vršac ligger i Banat og Sremska Mitrovica i Srem.

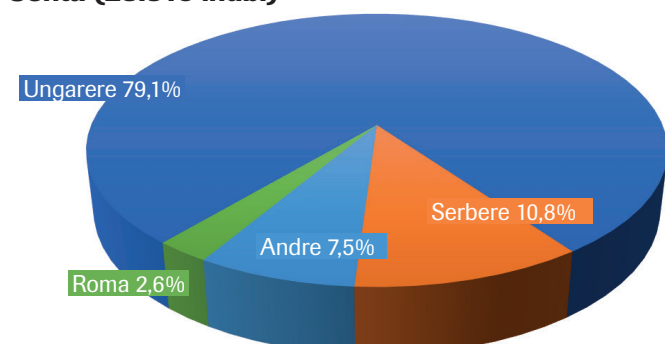
Subotica (141.554 indb.)

Novi Sad (341.625 indb.)

Senta (23.316 indb.)

VOJVODINA MADRETTER

Rezanci s makom (Bredbånd pasta med birkes)
Rezanci s makom er en ret, der består af bred, tynd hvedepasta, der overhældes med rigelige mængder smeltet smør og derefter drysses med valmuefrø og sukker. Engang betragtet som et rigt og lækkert måltid. I dag er det en elsket ret, der nydes enten som en sød hovedret eller en mættende dessert.

Fiske paprikash

Riblj paprikaš (eller Hal paprikas på ungarsk) er en traditionel gryderet, tilberedt i en stor kedel over åben ild. Den krydrede fiskegryderet laves traditionelt med flere ferskvandsfisk, såsom havkat, sterlet, gedde og karper. Serveres med creme fraiche og godt brød.

Pule

Pule er verdens dyreste ost. Den stammer fra området Mačva, syd for Sava floden og laves af mælken fra æsler, hvilket gør produktet unikt og yderst sjældent. Det tager omkring 25 liter æselmælk at producere kun 1 kilo af denne smuldrende hvide ost - og et hunkøns æsel producerer max 0,2 liter mælk dagligt. Osten har kun 1% mælkefedt og sælges normalt til 1000 euro per kilo, men Pule kan nå prisen på 3, 4 eller 5 tusinde euro per kilo.